

SZÖVEG –
KÁRÁSZ ESZTER

KÉP –
PÁCZAI TAMÁS

SOROZAT –
HÉTKÖZNAPI HŐSÖK

EGY KERÉKEN

Tarnabod nincs is olyan messze Pesttől, mint amennyire egy másik világ. Kis zsákfalu, ahol hihetetlen mélyszegénységben élnek gyerekek, lukasak a cipők és a háztetők. Télen jártam ott először, fehérbe fagyott gyönyörű varázsvilágnak tűnt, aztán egyre beljebb döcögtünk a főúton, és észrevettük, hogy az egyik fák közt dölöngélő ház tetején cserép nincs, a másikon az ablak, az ajtó hiányzik, és az iskola elé érve az üdvözlésünkre kitérdülő gyerekek lábán lukas cipő, vagy csak nyárról maradt szandál lifeg. Szakadozó pólóban lesték, ki érkezett a nagyvárosból.

♦ A Tarnabod és Mi szervezettel érkeztünk, akik ételt, ruhát, adományokat vittek, és óriási kondérban főztek, míg mi a tornateremben a zenekarommal koncerteztünk. Olyan elementáris örömmel fogadták a gyerekek a kis faluba ritkán tévedő kultúrát, annyi maszatos boldogság sugárzott róluk, és annyi ölelést, rajzot, kézszorítást, „ugyejösszmég”-et kaptunk, hogy elfelejtettük, hol is vagyunk. Ha erre a kis falura gondolok, az első, ami eszembe jut, egy egykerekű bicikli. És az a két kisfiú, Dani és Márkó, akik kapaszkodva egyensúlyoztak az ottani életben, engem pedig egyensúlyozni tanítottak az egykerekűn, amin ők stabil magabiztossággal közlekedtek. Akiknek sikerült kitörniük a teljes kilátástalanságból. A szervezet önkéntesei, Horgas Péter és Szemere Kata észrevették a maszatos arc és a vad tekintet mögött a tehetséget. Addig szervezkedtek Bodor Johanna segítségével, míg a fiúk végre megmutathatták képességeiket a budapesti Artistaképzőben, ahol azóta is tanulnak. És egy erős kéz is kellett, amely megtartotta őket, hogy ne süllyedjenek el a pesti élet hullámain, hogy ne vesszenek el a nagyváros ismeretlenségében. Végül Ildikó keze.

A Katona József Színház akkoriban indított el egy színházpedagógiai programot roma fiataloknak. Ehhez szeretne volna a dramaturgként itt dolgozó Ildikó minél több romákkal foglalkozó szervezet munkáját megismerni, így került először Tarnabodra. „Akkor kapcsolódtam igazán be a történetbe, amikor a két fiúnak sikerült a felvételi az Artistaképzőbe, és felkerültek Pestre. Dani soha nem volt előtte cirkuszban. Két szuper tanárnak, Babar Margitnak és Török Ferencnek hála, nagyon hamar ráatalált a zsonglorködésre. És kiderült, istenáldotta tehetség, kimagaslik a korosztályából. Nemcsak labdabiztos, hanem nagyon ügyes a dobások variálásában is, és még csibészes mozdulatokat is visz bele. Erre született” – meséli Ildikó. „Régóta foglalkoztatott az örökbefogadás, és amikor a fiúk felkerültek, úgy éreztem, most kiderülhet, hogy képes vagyok-e arra, hogy jó pótanyuka legyek, miközben a Tarnabod és Mi munkáját is aktívabban szerettem volna segíteni. Így kerültem a fiúkkal szoros kapcsolatba. Márkónak már van másik mentora, de Dani már több, mint négy éve velünk él. Bár nem fogadtam örökbe, hisz ott van a családja Tarnabodon, jár is anyukájához, nevelőapukájához és testvéreihez, de alapvetően velünk él, és egy nagyon erős kapcsolat alakult ki köztünk” – teszi hozzá.

Ildikó és Dani

Dani régóta imádkozott, hogy elkerülhessen Tarnabodról, biztos volt benne, hogy ha ott marad, semmi nem lehet belőle. Küzdött is tanulási nehézségekkel, a szülők és az iskola sem sokat tudtak neki segíteni, nem volt motivációja sem a tanuláshoz. De a nagy kitörési lehetőség ellenére az első pesti évek nem voltak könnyűek. Anyukája nehezen engedte fel a nagyvárosba, és később is sok volt a konfliktus köztük, amikor a fiú hazament. Dani megváltozott, elkezdett máshogy viselkedni, hozzászokott az új élethez, amelyben van fűtés, meleg víz, mindennap fürödhet, tiszta ruhában megy ki az utcára és mindig van ennivaló. Az első években hazamenve sokat küzdött ezzel a kiáltó különbséggel, és felkerülése után azonnal inkább pestinek tartotta magát, mint tarnabodinak. Sok év után tanulta csak meg helyén kezelni ezt, és most már tudja, hogy otthon is szeretik, fontos impulzusokat kap, ha másokat is, mint Pesten. Azóta nincs benne rossz érzés, mikor hazamegy.

AZT MONDTA, AZ A LEGNEHEZEBB,

hogy mindenkivel máshogy kell viselkedni: a kollégiumban, az iskolában, itt nálam és Tarnabodon.

„Egy veszekedésünk után megkérdeztem Danitól, mi az, ami a legnehezebb, hogy tudjak segíteni” – emlékszik vissza Ildikó. „Azt mondta, az, hogy mindenkivel máshogy kell beszélni, viselkedni: a kollégiumban, az iskolában, itt nálam és Tarnabodon. És ez a sok szerep szétszedi. Márkó nagyon hamar alkalmazkodott, de Dani folyton rosszkedvű volt, és rettentő bizalmatlan mindenrel és mindenkivel, ebből kifolyólag sokszor kifejezetten kellemetlen kisfiú volt. Folyton elégedetlenkedett, mindenre húzta a száját és mindenkinek beszólogatott. Mindenkit ellenségnek tekintett. Előbb ütött, és aztán kérdezett. Két és fél év alatt szelídült meg. Ma már csodálatosan bánik a kisebb gyerekekkel, szeret magáról beszélni, szereti beszéltetni az embereket magukról. Ma már senki nem mondaná meg, hogy ez a kisfiú rengeteg dühvel és félelemmel érkezett Budapestre” – mondja Ildikó. A pótanyukában a nehéz években sem merült fel, hogy feladja. Úgy érezte, hogy ezeket a gyerekeket nem lehet visszadobni, akár mekkora sérülésekkel is érkeztek. „Olyan anyátlanok voltak itt Pesten, és akkora bizalommal fordultak felém, hogy tudtam, nem lehet velük megszínálni. Így is sokat dobálta őket a rendszer, kollégiumot váltottak, az új iskolába beilleszkedés is sok kihívást jelentett, kellett nekik egy biztos pont, és én voltam az. De persze volt segítségem. Emlékszem, kezdetben szegény Horgas Pétert hívtam mindig, ha azt éreztem, hogy segítség kell Danival, mert bántott valakit vagy nem tanult. Akkor Péter volt mindig a »rossz zsaru«, és komolyan elbeszélgetett velem” – teszi hozzá.

Azzal, hogy kikerült Tarnabodról, Dani esélyt kapott egy teljes életre. A faluban élő régi jó barátjával már alig tud beszélgetni, a fiút elnyelte a drogok világa. Egyre szélesebb az árok a mostani élete és aközött, amelyet akkor élt volna, ha ott marad. Ildikó tudta: előfordulhat, hogy a régi közeg visszahúzza a fiúkat, lehet, hogy nem lesz erejük végigmenni ezen az úton. Voltak pillanatok, mikor meg kellett értenie Daninak, hogy ha nem változik, haza kell mennie. De megküzdötte és megnyerte a csatákat önmaga fölött. ♦